

UCHWAŁA NR XXXIV/499/21
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
z dnia 28 czerwca 2021 r.

w sprawie **nadania Medalu Honorowego za Zasługi dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego**

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 i z 2021 r. poz. 1038), oraz § 1 ust. 4 i § 2 ust. 1 pkt 2 Zasad nadawania Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Medalu Honorowego za Zasługi dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego, stanowiących załącznik do uchwały Nr XXX/541/13 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 28 stycznia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2013 r. poz. 1967), na wniosek Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, po wyrażeniu opinii przez doraźną Komisję Wyróżnień Honorowych, uchwała się, co następuje:

§ 1. Nadać Medal Honorowy za Zasługi dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego **Polskiemu Towarzystwu Turystyczno-Krajoznawczemu Oddział Miejski im. Mariana Sydowa w Toruniu.**

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącej Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego i Marszałkowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Początek działalności Oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Toruniu związany jest z dniem 28 maja 1921 r. kiedy to został powołany Tymczasowy Zarząd Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Toruniu - stolicy ówczesnego województwa pomorskiego. Był pierwszą jednostką PTK powstałą na Pomorzu, Warmii i Mazurach.

Jego zasadniczym celem było propagowanie i popularyzowanie zabytków i historii Torunia oraz całego Pomorza. Dzięki zaangażowaniu członków Towarzystwa ukazał się w 1923 roku specjalny, toruński numer „Ziemi” – pisma krajoznawców. Jeszcze w tym samym roku z inicjatywy m.in. członków Towarzystwa, doszło do powołania Towarzystwa Miłośników Torunia. Działalność PTK była w znacznym stopniu zdominowana przez prowadzoną akcję odczytowo-prelekcyjną oraz organizowane wycieczki. Członkowie Oddziału kolekcjonowali wydawnictwa o Toruniu, widokówki, fotografie, materiały krajoznawcze oraz wiadomości o wybitnych mieszkańcach. Wyjście w teren nierzadko stanowiło okazję i możliwość do zapoznania się ze zbiorami bibliotecznymi, numizmatycznymi, malarstwa i historycznymi, znajdującymi się w siedzibach ziemiańskich.

Toruńscy krajoznawcy bardzo chętnie ułatwiali poznawanie miasta. Prowadzili też akcję zachęcającą do przyjazdu i podziwiania zabytków Torunia m.in. w prasie: gdańskiej, pomorskiej i wielkopolskiej. Równolegle krajoznawcy wygłaszali wielotematyczne odczyty pt. „Malowidła Ludowe na Krajnie”, „O zamku krzyżackim w Toruniu”. Obok krajoznawców często prelegentami byli przedstawiciele inteligencji toruńskiej, zainteresowani rozwojem miasta.

W 1928 roku otwarto przy ul. Przedzamcze 9 w ogrodzie Strzelnicy – Dom Wycieczkowy. Owocnie zakończyły się próby wydania pamiątkowych widokówek z Torunia i okolicy, prezentujących m.in. zamki pomorskie, zabytki Torunia oraz pomniki historyczne. Całość wydano w 20 – częściowych kompletach w nakładzie 40 000 sztuk.

W latach 1932–1933 Towarzystwo wybudowało własne, nowoczesne schronisko turystyczne przy ul. Legionów 24. Chcąc pozyskać młodzież, władze Towarzystwa wystąpiły do Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w sprawie utworzenia w szkołach kół młodzieży PTK, co spotkało się z dużą życzliwością i wydaniem odpowiedniego zarządzenia zalecającego tworzenie kół młodzieży w gimnazjach, seminariach, ewentualnie w szkołach wydziałowych. Działalność międzywojenna Oddziału została przerwana przez okupację niemiecką; zostały zniszczone pamiątki, dokumentacja oraz rozproszono księgozbiór Oddziału PTK.

Działalność toruńskiego Oddziału PTK została wznowiona jeszcze w trakcie działań wojennych 2 maja 1945 roku, jako drugiego oddziału po krakowskim. W 1950 r. nastąpiło połączenie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego z Polskim Towarzystwem Tatrzańskim, w wyniku którego powstało Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Od 1953 roku za pośrednictwem biura Obsługi Ruchu Turystycznego, Oddział PTTK w Toruniu prowadził działalność gospodarczą.

W okresie od połowy lat 50-tych ubiegłego wieku Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze uzyskało prawną możliwość powoływania w szkołach średnich Szkolnych Kół Krajoznawczo-Turystycznych. Dzięki zaangażowaniu wielu nauczycieli – członków kadry społecznej Oddziału młodzież szkolna mogła wtedy aktywnie uczestniczyć w proponowanych formach i dyscyplinach turystyki kwalifikowanej. Działacze Towarzystwa edukowali młodzież szkolną w zakresie krajoznawstwa, historii i zabytków znajdujących się w Toruniu i całym

regionie. Również kadra społeczna Oddziału włączyła się w szereg szkoleń, dzięki którym uzyskała uprawnienia przewodników turystycznych, przewodników poszczególnych dziedzin turystyki kwalifikowanej (pieszej, narciarskiej, motorowej, kajakowej, kolarskiej, górskiej itd...) oraz opiekunów SKKT – PTTK.

Od początku lat 50-tych po 2021 rok działacze społeczni Oddziału Miejskiego PTTK im. Mariana Sydowa w Toruniu zorganizowali dziesiątki tysięcy imprez, wycieczek, obozów wędrowno-szkoleniowych, przedsięwzięć, prelekcji, konkursów krajoznawczych i przyrodniczych, a także spotkań turystyczno-krajoznawczych, w których udział wzięło ponad milion mieszkańców Torunia, województwa, oraz kraju. Biuro Obsługi Ruchu Turystycznego PTTK w ramach turystyki powszechnej, obsłużyło w tym czasie kilkadziesiąt tysięcy wycieczek krajowych i zagranicznych. Przewodnicy spod znaku PTTK promowali Toruń i region, omawiając i pokazując wspaniałe zabytki historyczne miasta oraz okraszając oprowadzanych opowieściami i faktami historycznymi. Koronnymi imprezami organizowanymi od lat przez Oddział są m.in. niezwykle popularne wśród dzieci i młodzieży szkolnej: Złoty Pieczonego Ziemiaka i Rajdy Topienia Marzanny, które zostały zainicjowane w 1972 roku, Rajdy Barbórkowe (1976 r.), Kopernikańskie Marsze na Orientację (1978 r.), Nocne Marsze na Orientację (1979 r.), Wielkanocne Rajdy Rowerowe (1981 r.).

Przez ostatnie 15 lat Oddział i jego społeczna kadra systematycznie przygotowuje i organizuje rocznie około 130 różnych wycieczek, rajdów i imprez turystyki kwalifikowanej, adresowanych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.

Znaną i spopularyzowaną w całym kraju działalność programową Oddziału Miejskiego PTTK w Toruniu zawdzięcza licznej społecznej kadrze, dzięki której zrealizowano szereg centralnych imprez oraz przedsięwzięć w ramach turystyki kwalifikowanej i krajoznawstwa.

Oddział prowadzi intensywną działalność wydawniczą, specjalizując się w opisach krajoznawczych tras i szlaków turystycznych oraz opisach krajoznawczo – historycznych miejscowości położonych na historycznych ziemiach: chełmińskiej, dobrzyńskiej, michałowskiej, lubawskiej oraz Kujawach. Wydał kilkadziesiąt folderów, map i przewodników turystyczno-krajoznawczych o regionie, m.in. „Przewodnik – Powiat Toruński”. Jest również wydawcą niezwykle popularnego wśród krajoznawców czasopisma „Kujawy i Pomorze”, traktującego o ciekawostkach, osobliwościach, zdarzeniach, obiektach historycznych, historii oraz przybliżającego sylwetki ciekawych osób w obrębie województwa kujawsko-pomorskiego. Przedstawiciele oddziału współpracują z władzami samorządowymi i administracyjnymi województwa, powiatu toruńskiego i brodnickiego oraz poszczególnych gmin (m.in. Toruń, Brodnica, Chełmża, Jabłonowo Pomorskie, Nieszawa, Lipno, Brzuze, Czernikowo, Skępe, Solec Kujawski, Świecie nad Osą, Zławieś Wielka, Lubicz oraz Wielka Nieszawka itd...) na wielu płaszczyznach dotyczących rozwoju, zagospodarowania i infrastruktury turystycznej w Toruniu i całego województwa kujawsko-pomorskiego.

Od 2008 r. Oddział jest partnerem Starostwa Powiatowego w Toruniu jako konsultant nowo projektowanych dróg rowerowych. W latach 2007–2008 grupa znakarzy szlaków z Oddziału przy wsparciu Urzędów Miast Brodnicy, Torunia i Kruszwicy wyznaczyła i oznaczyła na terenie województwa kujawsko-pomorskiego m.in. odcinek Europejskiego Szlaku Kulturowego św. Jakuba: z Iławy, przez Nowe Miasto Lubawskie, Brodnicę, Toruń, Kruszwicę, do Trzemeszna, o długości 250 km.

Oddział prowadzi swoją działalność od 100 lat. Obecnie specjalizuje się w zakresie organizacji imprez turystyki kwalifikowanej, popularyzacji i promocji krajoznawstwa w województwie kujawsko-pomorskim, edukacji krajoznawczej, ochrony przyrody oraz opieki

nad zabytkami dla dzieci i młodzieży oraz organizacji kursów specjalistycznych dla przewodników turystycznych po Toruniu i województwie kujawsko-pomorskim. Ponadto organizuje obozy szkoleniowo – wędrownie dla dzieci i młodzieży, promuje walory turystyczno-krajoznawcze województwa kujawsko-pomorskiego, upowszechnia zdobywanie odznak turystyki kwalifikowanej oraz krajoznawczych, utrzymuje 2 sieci szlaków turystyki pieszej i rowerowej oraz szlaki kulturowe, przygotowuje i publikuje opisy turystyczno-krajoznawcze szlaków turystycznych, prowadzi inwentaryzację krajoznawczą oraz działalność przewodnicką. Na prośbę samorządów gminnych, powiatowych i województwa opiniuje, konsultuje i uzgadnia pod kątem rozwoju turystycznego miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Przedstawiciele Oddziału biorą udział we wszystkich radach, zespołach i gremiach opiniotwórczych związanych z przedsięwzięciami turystycznymi.

Od 1999 roku na dowód uznanej i wiodącej działalności, przy Oddziale Miejskim PTTK w Toruniu znajduje się siedziba Sejmiku Prezesów Oddziałów PTTK Województwa Kujawsko-Pomorskiego.